

Ohje maakaasuverkkoon syötetyn biokaasun tarkkailusta ja raportoinnista päästökaupassa

1 Yleistä

Kun biokaasu syötetään maakaasuverkkoon, se sekoittuu maakaasun kanssa. Päästökauppalaitosten toiminnanharjoittajat voivat hyödyntää tällaista maakaasuverkkoon syötettyä biokaasua ja raportoida sen nollapäästöisenä edellyttäen, että tarkkailussa ja raportoinnissa noudatetaan lainsäädännöstä ja ohjeista tulevia kriteerejä.

Tämän ohjeen tarkoituksena on tarjota toiminnanharjoittajille ja todentajille yleiskatsaus maakaasuverkosta otetun kaasun biokaasuosuuden määrittämisestä sekä sen nollapäästöisyyden osoittamista koskevasta lainsäädännöstä ja ohjeistuksesta.

Biokaasuosuuden määrittäminen ja biokaasun nollapäästöisyyden osoittaminen on vapaaehtoista. Jos toiminnanharjoittaja ei osoita nollapäästöisyyttä koskevien kriteerien täyttyvän, on maakaasuverkosta otetun kaasun hiilidioksidipäästöt raportoitava kokonaisuudessaan fossiilisina.

Energiavirasto pidättää oikeuden täydentää ja muuttaa tätä ohjetta tarvittaessa.

2 Lainsäädäntö ja ohjeet

Maakaasuverkkoon syötetyn biokaasun tarkkailun ja raportoinnin sekä nollapäästöisyyden edellytyksistä on säädetty komission tarkkailuasetuksessa (EU) 2018/2066 (jäljempänä "MRR") ja päästökauppalaissa (1270/2023):

- MRR:n 39 artiklan 3 ja 4 kohdissa on säädetty maakaasuverkosta otetun maakaasun biokaasuosuuden määrittämisestä.
- Päästökauppalain 34 §:n 1 momentissa on säädetty, että kestävyyskriteerien täyttyminen on polttoon käytetyn biokaasun nollapäästöisyyden edellytys.

Yllä mainitun lainsäädännön tulkintaa on ohjeistettu komission ohjeasiakirjoissa GD1 ja GD3, sekä tässä ohjeessa.

3 Kriteerit: miten maakaasuverkosta otetun kaasun biokaasuosuus määritetään ja biokaasun osoitetaan olevan kestävä?

Samat kriteerit koskevat sekä kotimaista että EU/ETA-alueelta tuotua biokaasua. Lisäksi EU/ETA-alueelta tuotua biokaasua koskevat tietyt erityisvaatimukset. Toiminnanharjoittajan vastuulla on osoittaa Energiavirastoa tyydyttävällä tavalla, että biokaasun tarkkailua ja raportointia koskevat kriteerit täyttyvät laitoksella.

1. Laitoskohtaisuus

Kaikki tarkkailu ja raportointi tehdään päästökaupassa laitoskohtaisesti, myös biokaasun osalta.

Biokaasun tarkkailuun ja raportointiin liittyvien kriteerien täyttyminen tulee pysyä osoittamaan laitoskohtaisesti.

2. Sama kaasuverkko

Biokaasun tuottajan ja toiminnanharjoittajan on oltava kytkettynä samaan kaasuverkkoon. Saman kaasuverkon vaatimukset katsotaan täyttyvän myös tilanteissa, joissa maakaasuverkon eri osissa on paine-eroja (fyysistä siirtymistä ei vaadita).

Lisäksi saman verkon vaatimuksen katsotaan täyttyvän myös niissä tapauksissa, joissa biokaasu syötetään maakaasuverkkoon, mutta kuljetetaan osittain myös muuten kuin putkistojen kautta (esimerkiksi nesteytetty biokaasu, joka kuljetetaan maakaasuverkon ja erillisverkon välillä tai maakaasuverkon ottopisteestä päästökauppalaitokselle).

Toiminnanharjoittajan on pystyttävä osoittamaan ostokirjanpidon, alkuperätkuiden ja/tai kestävyystodistusten avulla

- tieto maakaasuverkosta, johon biokaasu on syötetty,
- biokaasun syöttöpiste ja
- loppukäyttökohde, sekä
- tarvittaessa muuten selostamaan biokaasun reitti, jos biokaasua on kuljetettu myös muuten kuin putkistojen pitkin.

EU/ETA-alueelta tuotu biokaasu: Valtaosa EU/ETA-alueen maakaasuverkoista ovat kytkettyjä toisiinsa ja voidaan katsoa täyttävän saman kaasuverkon vaatimuksen.

3. Ostokirjanpito

Toiminnanharjoittaja voi määrittää biokaasun nollaluokitellun biomassan osuuden käyttäen energiasisällöltään vastaavan biokaasun ostokirjanpitoa.

- Ostokirjanpitoon perustuva tarkkailu on ainut hyväksyttävä tarkkailumenetelmä biokaasun suhteen. Biokaasumäärää ei saa määrittää laboratoriotestein.
- Raportoidun biokaasun on perustuttava tosiasiallisiin biokaasuostoihin.
- Ostokirjanpito koostuu laskuista ja ostosopimuksesta.
 - Ostokirjanpito on oltava laitoskohtainen.
 - Ostosopimuksella todistetaan, että osto on tehty.

- Laskuja käytetään todistamaan ostetun biokaasun määrä (energiasisältö (MWh)).

4. Kestävyys

Polttoon käytetyn biokaasun on täytettävä kestävyyskriteerit, jotta se voidaan raportoida nollapäästöisenä.

- Biokaasun on täytettävä eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa laissa (393/2013) säädetyt vaatimukset
- Mikäli biokaasu on syötetty maakaasuverkkoon, mutta kuljetettu myös muilla tavoin kuin putkiston kautta, tällöin biokaasun kuljetuksesta ja nesteytyksestä syntyneet päästöt huomioidaan biokaasun kestävyysarvioinnissa

EU/ETA-alueelta tuotu biokaasu: Kestävyys osoitetaan jonkin komission hyväksymän vapaaehtoisen kestävyysjärjestelmän myöntämällä kestävyystodistuksilla. Kestävyystodistuksessa tulee olla mainittuna loppukäyttökohde.

5. Alkuperätakuut

Maakaasuverkkoon syötetyn kaasun raportoiminen biokaasuna edellyttää, että saman biokaasumäärän kaksoislaskenta eri käyttäjien toimesta on vältetty esittämällä biokaasulle myönnetty alkuperätakuu.

- Biokaasulle myönnetty alkuperätakuut on peruttava kaasun alkuperätkuurekisterissä viivytystä
- Alkuperätakuun peruutustodistuksella tulee ilmoittaa laitospäätös lopputuotteen loppukäyttökohde sekä kestävyystodistuksen tunniste
- Peruutettujen alkuperätakuiden tulee olla myönnettyjä sille biokaasumäärälle ja -erälle, joka ostokirjanpidon perusteella raportoidaan päästöselvityksessä
- Peruutettujen alkuperätakuiden on tullut olla voimassa sinä kalenterivuonna, jolle toiminnanharjoittaja raportoi biokaasun käytetyksi

EU/ETA-alueelta tuotu biokaasu: Alkuperätakuujärjestelmissä biokaasun kaksoislaskennan välttämiseksi on EU- ja ETA-valtiokohtaisia eroja. Suomessa tunnustetaan myös muissa EU- ja ETA-maissa myönnetty alkuperätakuut.

Muissa EU- ja ETA-maissa myönnettyillä alkuperätakuilla tarkoitetaan joko näissä valtioissa myönnettyjä kansallisia alkuperätakuita tai 1.2.2024 alkaen eurooppalaisen Association of Issuing Bodies (AIB) -yhdistyksen the European Energy Certificate System (EECS) -alkuperätakuita. Gasgrid Finland Oy on AIB:n jäsen.

- EU/ETA-alueelta tuodun biokaasun alkuperätakuiden peruutustavat:
 - **Ex-Domain peruutus:** Mikäli kyseessä ovat toisessa EU- tai ETA-valtiossa myönnetty kansalliset alkuperätakuut, ne voidaan sopia siirrettäväksi Ex-Domain peruutusten avulla. Ex-Domain peruutuk-

sen myötä alkuperätakuu peruutetaan lähtömaassa Suomessa tapahtuvaa kulutusta varten. Kansainvälisestä Ex-Domain peruutuksesta on sovittava Suomen kaasun alkuperätakuurekisteriä ylläpitävän Gasgrid Finland Oy:n ja muualla EU-alueella sijaitsevan lähtömaan alkuperätakuurekisterin ylläpitäjän kanssa. Ex-Domain peruutettujen alkuperätakuiden käyttö tulee osoittaa Gasgrid Finland Oy:n antamalla ns. käyttötodistuksella.

- **AIB Hub:** Mikäli kyseessä ovat AIB:n EECS-alkuperätakuut, näiden alkuperätakuiden siirrot voi tehdä 1.2.2024 alkaen AIB:n sähköisen siirtoalustan Hubin kautta suoraan AIB:n jäsenmaiden välillä. Hub on integroitu Suomen alkuperätakuurekisteriin.
- Ranskasta tuodun biokaasun osalta tulee huomioida seuraavat seikat:
 - Ranskan kansalliseen lainsäädäntöön perustuen Ranskan viranomaiset myöntävät kahdenlaisia alkuperätakuuta Ranskassa tuotulle biokaasulle. Nämä alkuperätakuut eroavat toisistaan siten, että niissä on nimenomaisesti merkitty, voiko kyseistä alkuperätakuuta hyödyntää päästökaupassa vai ei.
 - Energiavirasto hyväksyy Suomessa päästökaupassa nollapäästöisyyden varmentamiseksi Ranskasta tuodun biokaasun osalta vain sellaiset alkuperätakuutodistukset, jotka sisältävät nimenomaisen merkinnän, että niitä saa hyödyntää EU:n päästökaupassa. Näin Energiavirasto valvoo osaltaan, että saman biokaasumäärän kaksoislaskenta voidaan välttää EU/ETA-alueella.

6. Sama biokaasumäärä ja -erä:

Biokaasun kestävyys osoittamiseksi käytettyjen kestävyystodistusten ja biokaasun kaksoislaskennan välttämiseksi peruutettujen alkuperätakuiden on koskettava samaa biokaasumäärää ja -erää, ja biokaasun määrän on vastattava ostokirjanpitoa. Alkuperätakuun peruutusta ja kestävyys osoittamista koskevat dokumentit tulee olla selkeästi linkitettyjä toisiinsa tunnistenumeroin.

4 Mitä kriteerit tarkoittavat käytännössä tarkkailussa ja raportoinnissa?

4.1 Tarkkailusuunnitelma

Toiminnanharjoittajan tulee hakea ennakolta muutosta tarkkailusuunnitelmaan, kun se suunnittelee biokaasun käyttöä laitoksellaan.

- Tarkkailusuunnitelmassa maakaasuun sekoittunut biokaasu raportoidaan maakaasun biomassaosuutena:
 - Tarkkailusuunnitelmaan lisätään uusi seospolttoaine. Jos tarkkailusuunnitelmassa on aiemmin ollut maakaasu, se poistetaan lähdevirtaluettelosta ja korvataan tällä seospolttoaineella.

Toiminto ⓘ	Toiminnon alatyyppe ⓘ	Lähddevirran tyyppi ⓘ	Lähddevirran nimi ⓘ	Lisää tarvittaessa seospolttoaineen komponentti (Lähddevirran nimi) ⓘ	Lisätiedot ⓘ
Polttoaineiden ja i	Muut kaasumaise	Seos ▼	Maakaasu (seospolttoaineet ▼	Biometaani (otto maakaasu ▼	

Kuva 1. Tarkkailusuunnitelmassa seospolttoaineen lähddevirran nimeksi valitaan "Maakaasu (seospolttoaineen komponentti)" ja seospolttoaineen komponentiksi lisätään "Biometaani (otto maakaasuverkosta) (seospolttoaineen komponentti)".

- Seospolttoaineen fossiiliseksi komponentiksi valitaan maakaasu ja biokomponentiksi valitaan polttoaineluokka 22.30.40 Biometaani (otto maakaasuverkosta).
- Lähddevirran määrätiedon määrittämisen tiedoissa kerrotaan, miten maakaasuverkosta polttoon otettu kokonaiskaasumäärä määritetään.
- Seospolttoaineen biomassaosuuden määrittämistasoksi valitaan 2 (biomassaosuus saadaan arviointimenetelmällä, joka on hyväksytty MRR 39 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti).
- Seospolttoaineen RFNBO- tai RCF-osuuden tai SLCF-osuuden määrittämistasoksi valitaan 0 % (RFNBO- tai RCF-osuus tai SLCF-osuus on 0 %).
- Biomassaosuuden arviointimenetelmän kohdassa tulee kertoa, millä tavoin ohjeen 3 kohdan kriteerien (laitoskohtaisuus, sama kaasuverkko, ostokirjanpito, kestävyys, alkuperätakuut ja sama biokaasumäärä ja -erä) täyttyminen osoitetaan ja kuinka biomassaosuus lasketaan.
- Tietokortille 4 tulee lisätä kuvaus menettelystä, jota käytetään
 - biokaasun määrien määrittämiseen ostokirjanpidon perusteella (biokaasun hankkimiseen liittyvät menettelyt ja ostokirjanpitoa koskevien vaatimusten täyttyminen, ks. myös kohta 3.3)
 - EU/ETA-alueella verkkoon syötetyn biokaasun osalta toiminnanharjoittajan on edellä mainittujen tietojen lisäksi sisällytettävä menettelykuvaukseen seuraavat tiedot:
 - biokaasun alkuperämaa
 - biokaasun kulkureitti laitokselle (missä biokaasu on tuotettu, mihin kaasuverkkoon se on syötetty ja mitä kaasuverkkoja ja reittejä pitkin se on kulkenut)

- alkuperätakuun peruutustapa
- Lisäksi tietokortille 4 tulee lisätä kuvaus menettelystä, jota käytetään biokaasun kestävyys osoittamiseen. Kuvauksessa tulee kertoa, että biokaasun kestävyys osoitetaan koko arvoketjun osalta. Jos tarkkailusuunnitelmassa on jo kestävyysmenettely muiden biomassapolttoainesten vuoksi, tulee biokaasun kestävyyttä koskevat tiedot lisätä samaan menettelykuvaukseen.

4.2 Päästöselvitys

Päästöselvitystä tehtäessä toiminnanharjoittajan on huomioitava seuraavat seikat:

- Biokaasun energiasisältö ilmoitetaan päästöselvitykseen alemman lämpöarvon mukaisesti

Päästöselvityksessä raportoitu seospolttoaineen bio-osuus voi olla enintään 100. Energiavirasto tulee tarvittaessa pyytämään toiminnanharjoittajalta erikseen ja laitoskohtaisesti nähtäväksi EU/ETA-alueelta tuotua biokaasua koskevat asiakirjat:

- ostokirjanpito: laskut ja ostosopimus
- kestävyystodistukset
- alkuperätakuutodistusten peruutustodistukset

5 Lisätiedot

Kriteereiden ja niiden täyttymisen osoittamiseen liittyvissä kysymyksissä voi olla yhteydessä osoitteeseen paastolupa@energiavirasto.fi.

Lisätietoja alkuperätakuiden Ex-Domain peruutuksesta ja siirroista AIB Hub:ssa voi kysyä Gasgrid Finland Oy:ltä osoitteesta customerservice@gasgrid.fi.